

Bava Metzia (99a)

אמר רב הונא — **Rav Huna said:** השואל קרדום מחבירו — Regarding one who borrows a hatchet from his fellow for a particular period of time — בקע בו קנאו — once he chops wood with it, he acquires it, לא בקע בו לא קנאו — but so long as he has not chopped wood with it, he has not yet acquired it.

The Gemara clarifies Rav Huna's ruling:

אי לימא לאונסין — **Regarding what** legal consequence is the above distinction made? — **If we say** that it was made regarding the borrower's assumption of responsibility for unavoidable mishaps, מאי שניא פרה — **how**, then, is the Mishnah's case of a borrowed cow different, דמשעת שאילה — **for** there the borrower is subject to liability from the time of borrowing? אלא לחזרה — **Rather**, Rava Huna's distinction was made regarding the lender's right of retraction, as follows: בקע בו — Once [the borrower] chops wood with [the hatchet], לא מצי הדר ביה משאיל — **the lender cannot renege on [his agreement]** to lend the tool for the stipulated period of time. לא בקע בו — But so long as [the borrower] has not chopped wood with it, מצי משאיל הדר ביה — **the lender can renege on [his agreement]**....

The Gemara cites another opposing view:

דאמר רבי — **And [Rav Huna's position] conflicts with that of R' Elazar,** ופליגא דר' אלעזר — **for R' Elazar said:** כדרך שתקנו משיכה בלקוחות — **In the manner that [the Sages] instituted meshichah** as a method of acquisition in cases of purchasers, כד תיקנו משיכה — **so they instituted meshichah** as a method of acquisition in cases of *shomerim*.

Bava Kamma (99b)

אמר רבה בר בר חנה — **Rabbah bar bar Chanah said in the name of R' Yochanan:** אמר רבי יוחנן — **An expert slaughterer who** was given an animal to slaughter and bungled by slaughtering it improperly and rendering it a *neveilah* is liable to pay the animal's owner for the damage. ונאפילו הוא אומן כטבחי ציפורי — **And this applies even if he is as expert as the slaughterers of Tzipori.**

The Gemara challenges Rabbah bar bar Chanah's attribution of this ruling to R' Yochanan:

והאמר רבה בר בר חנה — **Why,** והאמר רבה בר בר חנה — **But did R' Yochanan actually say so?** — **Why,** רבא בר רב הונא — **Rabbah bar bar Chanah said:** עובדא הנה קמיה דרבי יוחנן בכנישתא דמעון — **A case of a slaughterer who slaughtered improperly was brought before R' Yochanan in the synagogue of Maon,** ואמר ליה — **and [R' Yochanan] said to [the slaughterer],** זיל אייתי ראיה דממחית — **“Go bring a proof that you are expert in slaughtering chickens and I will free you from liability.”** — ? —

The Gemara answers:

לא קשיא — **There is no difficulty.** כאן בחנם — **Here,** in this incident, where R' Yochanan ruled that an expert is not liable, the slaughterer slaughtered the animal for free, כאן בשכר — whereas here, in the ruling cited above, where R' Yochanan ruled that even an expert slaughterer is liable, he was referring to where the slaughterer slaughtered the animal for a fee.

The Gemara adduces support for this distinction:

כי הא דאמר רבי זעירא — **This is as that which R' Zeira said:** הרוצה שיתחייב לו טבח — **One who wants that the slaughterer should be liable to him** in the event that he slaughters the animal improperly through an unusual occurrence — **should give him a dinar before** he slaughters the animal.

התחלת שמירה

תוס' (ב"מ צט.) - לא להתחייב באונסין קאמר דהא שומר חנם בלא משיכה חייב בפשיעה כדאמרין פרק האומנין (פ:) דהנח לפני שומר חנם.

שלחן ערוך (רצא, ה) - ויש מי שאומר שהשומר הזה מיד כשקבל עליו לשמור או שאמר הנח לפני ונסתלקו הבעלים משמירה חייב עליו אם פשע אף על פי שלא משך. ויש מי שאומר שאינו חייב עד שימשוך ובמקום שמשיכה קונה. ש"ך - כן כתב [כדעה הב'] רש"י פ' מרובה, ורמב"ם... וכן נראה עיקר.

התחלת שאלה

שלחן ערוך (שמ, ד) - השואל בהמה חייב במזונותיה משעה שמשכה עד סוף ימי שאלתה. רמ"א - ויש אומרים דלא בעינן משיכה אלא מיד שנסתלקו הבעלים.

סמ"ע (שמ, ט) - ואף על גב דהמשאיל יכול לחזור בו כל זמן שלא משך הבהמה, מכל מקום כיון דלא חזר בו ונסתלק הבעל משמירת הבהמה מחמת שקיבל השומר שמירתו עליו נתחייב באונסין.

ש"ך (שמ, ח) - כיון שמשך הבהמה או הכלי חייב באונסים אף על גב שלא נשתמש בהן. ועוד העליתי לעיל סימן ע"ב ס"ד ס"ק ל' דמי שהפקיד כלי אצל חבירו בין שהוא שומר חנם או שומר שכר ואחר כך נתן לו רשות להשתמש בו הוי שואל אף על פי שעדיין לא נשתמש בו. (שם, ט) - עיין בתשובת ה' לב... דיכול המוחזק לומר קים לי כהרמב"ם.

מחנה אפרים (שומרים ז) - לדעת התוספות אינו אלא בשומר חנם ושומר שכר אבל לא בשואל, והיינו טעמא משום דשומר חנם ושומר שכר שעל פי השומר סמכו הבעלים וסלקו שמירתן מעל ממונם נתחייבו השומרים מיד כשנגנב או נאבד שהרי על שמירתו של זה סמך ונאבד, וזה הטעם לא שייך בשואל כדי לחייבו באונסין דאתו ממילא. פתחי חושן (ט, סקס"ח) - ואפשר שלכן סתם בשולחן ערוך דעת הרמב"ם ולא הביא דעת החולקים... ועוד אפשר... לא דמי לשומר שכר שמיד שקיבל שמירה על דעת לקבל שכר ונסתלק הבעלים נתחייב המפקיד בשכרו על כל פנים במה ששמר, מה שאין כן בשואל אם יחזור בו הבעלים לא יהא לו שכר כלל, ואפשר שלכן סתם המחבר כאן... ואפשר שעל כל פנים כשומר שכר יש מקום לחייבו גם בשואל וגם בשוכר משום ההיא הנאה שיהיה לו הנאה אחר כך ובדרך כלל אין הבעלים חוזר בו מקבל עליו חיובי שמירה.

השתמשות

נתיבות המשפט (שמ, ח, וע"ע שו, א) - ויש לעיין בשואל שלא משך וגם לא היה סילוק שמירה ונשתמש בה כגון ששאל ספסל לישב עליו בחצר המשאיל ואצל המשאיל או ספר ללמוד ממנו ולמד ממנו בלא הגבהה ומשיכה ונאנס מידו אם נתחייב, ולפי עניות דעתי דודאי חייב בזה וראיה מב"מ צט. דאמר רב הונא השואל קורדם מחבירו בקע בו קנאו וכתב השיטה מקובצת שם מטעם הא דמשיכה מחייב באונסין אף דלא תיקנו משיכה בשומרין מכל מקום חייב באונסין משום דקבלת הנאה של השואל הוי ככסף ובהנאה זו מחייב עצמו באחריות, ולפי זה לרב הונא בבוקע בו חייב באונסין אפילו בלא משיכה דהא איכא הנאת שימוש דהוי כקבלת כסף. ולפי זה הנך דפליגי ארב הונא וסבירא להו דתיקנו משיכה בשומרין סבירא להו דאפילו משיכה קונה אבל ודאי דסבירא להו דבוקע גם כן קונה דלא מצינו שחולקין בזה... ועוד דלא אשתמיט שום פוסק לומר דלפעמים שואל אף שכבר שימש פטור מאונסין כגון שהוא ברשות המשאיל אלא ודאי דכשימש חייב באונסין לכ"ע.

ערך ש"י (שמ, ד) - ואינו ראיה דבשלמא לרב הונא דמשיכה אינו קנין משום דאינו קונה הגוף על כן משתעבד בכסף, אבל לדידן דקיימא לן כר' אלעזר דתקנו משיכה בשומרים כדרך שתקנו בלקוחות, אם כן כמו בלקוחות אין כסף קונה רק משיכה כן בשומרים, וכן מבואר ברמ"ה שבאסיפת זקנים ב"ק צט: דשומר שכר אינו מתחייב בשמירה בהקדמת שכר רק במשיכה, ועל כרחך סבירא ליה כיון שתקנו משיכה אין כסף מועיל ואם כן הכא נמי שימוש אינו קונה בשאלה ושכירות גם לענין חזרה.

מנחת פתים (שו, ד; ועי' אמרי יושר בענין הספר תורה) - מוכח מדברי שיטה מקובצת הנ"ל להיפוך מדברי נתיבות המשפט... וצריך עיון בכל זה לדינא כי דברי נתיבות המשפט בכל זה מסתברים מאוד וגם במחנה אפרים הלכות שומרים סימן ח' הוכיח מתשובת רשב"א דבהקדים שכר לשומר לכולי עלמא מחויב אף בלי משיכה.

רמ"ה (בבב קמא צט: בשיטה מקובצת) - דלא ניחא ליה לממשכה ולא לאגבוהה כי היכי דלא תיקום ברשותיה לכל מילי, הילכך אי אקדים ליה דינר משתעבד ואף על גב דלא משך דהא לאו לאוקמה ברשותיה לנטורה קא בעי אלא למעבד ליה עבידתא בעלמא הוא דקא משעבד נפשיה והוה ליה כשכיר דעלמא דמשתעבד בדמים, ואם משך או הגביה על מנת ליטול שכר קיימא ברשותיה לנטורה לכל מילי ואף על גב דאכתי לא שקיל אגרא מחייב בכלו חיובי.

משפטי התורה (סימן נח) - מאחר שהאורח נעל ופתח את דלת הכניסה לדירת בעל הבית כדרך שעודים הבעלים בנכס שלהם לפיכך נחשב מעשהו כקנין חזקה שעל ידי כך קונה האורח את הבית ואת המטלטלין הנמצאים בבית. לדעת הנתיבות אפילו אם האורח לא פתח את דלת הכניסה לדירה עצם ההשתמשות במיטות עשתה אותו שואל.

If the borrower locked the door (made a kinyan), he becomes a שואל on everything he plans on using, and a שומר חנם on the rest of the house. Therefore:

If an אונס occurs, he is liable for everything he was going to use.

If he is פושע (he left the door open), he is liable for everything in the house.

In either case, he will not be liable for the house itself (קרקע).

If the borrower never made a kinyan on the house, he does not become a שומר at all according to *Rambam*. Therefore,

He will not be liable for anything.

However, items he used he would be liable for according to *Nesivos*.